

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
24.10.2022. – 28.10.2022.

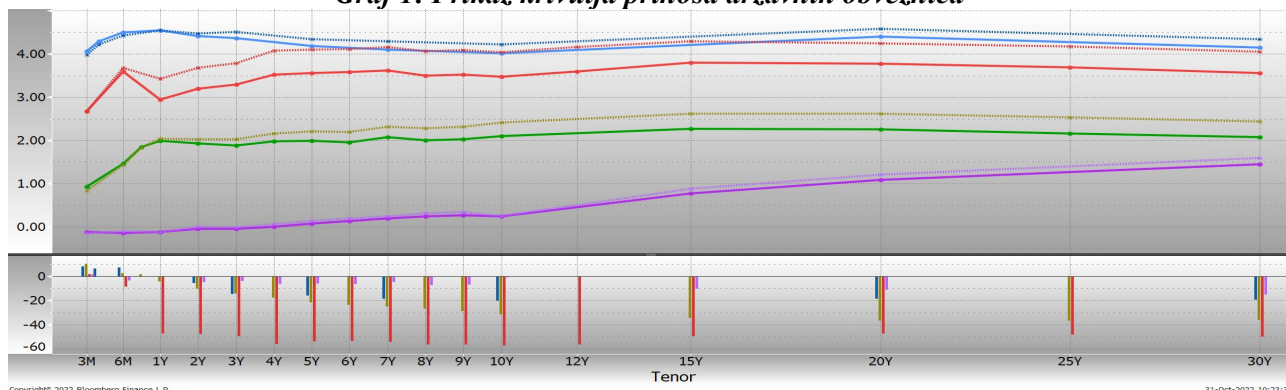
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	21.10.22	28.10.22	21.10.22	28.10.22	21.10.22	28.10.22	21.10.22	28.10.22
2 godine	2.04	1.94	4.47	4.41	3.80	3.26	0.00	-0.05
5 godina	2.21	2.00	4.34	4.18	4.15	3.58	0.14	0.08
10 godina	2.42	2.10	4.22	4.01	4.05	3.48	0.26	0.25

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	21.10.22	28.10.22	
3 mjeseca	0.868	0.963	↗
6 mjeseci	1.429	1.456	↗
1 godina	2.063	2.013	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 28.10.2022. godine (pune linije) i 21.10.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Uprkos očekivanom povećanju kamatnih stopa ECB, što se i desilo u četvrtak, prinosi obveznica eurozone su sve do petka (kada su objavljene visoke stope inflacije za nekoliko članica eurozone) bilježili svakodnevni pad, pa je na sedmičnom nivou došlo do smanjenja prinosa obveznica duž cijele krive, a posebno na krajnjem dijelu krive prinosa. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 10 i 31 bazni poen. Izraženiji pad prinosa od 37 do 57 baznih poena zabilježen je kod obveznica Italije. **ECB je u skladu sa očekivanjima povećala sve tri ključne kamatne stope za 75 baznih poena, drugi put ove godine. Referentna kamatna stopa sada iznosi 2,00%, kamatna stopa za kreditiranje banaka 2,25%, dok je kamatna stopa na depozite banaka povećana na 1,50% (najveći nivo u posljednjih više od 10 godina) sa dosadašnjih 0,75%.** Predsjednica Lagarde inflaciju je opisala kao „izuzetno visoku i da će ostati iznad ciljanog nivoa duži vremenski period“. Za ekonomski rast je izjavila da je veoma vjerovatno da je ekonomska aktivnost u eurozoni značajno usporila u III kvartalu, kao i da postoji „veća vjerovatnoća recesije“. Ipak, iako je iz ECB saopšteno da očekuju dodatna povećanja kamatnih stopa, Lagarde je izjavila da će **buduće odluke monetarne politike biti ovisne o ekonomskim podacima i da će se donositi na principu „sastanak po sastanak“.** Navedeno je ublažilo očekivanja vezano za pitanje daljeg, bržeg, rasta kamatnih stopa ove institucije. Vezano za pitanje povlačenja

kvantitativnih olakšica Lagarde je izjavila da se o tome nije raspravljalo na ovoj sjednici, te da će to biti na dnevnom redu na sjednici u decembru. ECB je najavila da će se uslovi programa targetiranih dugoročnih kredita bankama (TLTRO), uprkos kritikama komercijalnih banaka, promijeniti od 23. novembra, kao i da će biti uvedena tri dodatna datuma za prijevremenu otplatu istih.

MMF je upozorio evropske vlade da dodatno ne otežaju borbu centralnih banaka protiv inflacije koristeći široke mjere pomoći stanovništvu i kompanijama da se izbore sa energetsom krizom. MMF navodi da bi bilo koja vrsta podrške trebalo da bude privremena i ciljana, kao i da za cilj ima smanjenje potrošnje.

Premijerka Italije Meloni je izjavila da će nova Vlada poštovati finansijska pravila EU, iako je najavila da će predložiti reforme ovih pravila. Istovremeno, kritikovala je strategiju povećanja kamatnih stopa ECB.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prel.)	OKT	47,6	47,1	48,1
2.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	SEP	6,0%	6,3%	6,1%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	OKT	10,9%	11,6%	10,9%
4.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	OKT	6,5%	7,1%	6,2%
5.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	OKT	9,9%	12,8%	9,4%
6.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	OKT	8,1%	7,3%	9,0%
7.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	OKT	-	9,5%	8,6%
8.	GDP – Njemačka (Q/Q) prelim.	III kvartal	-0,2%	0,3%	0,1%
9.	GDP – Francuska (Q/Q) prelim.	III kvartal	0,2%	0,2%	0,5%
10.	GDP – Austrija (Q/Q) prelim.	III kvartal	-	-0,1%	1,9%
11.	GDP – Belgija (Q/Q) prelim.	III kvartal	-	-0,1%	0,5%
12.	GDP – Španija (Q/Q) prelim.	III kvartal	0,3%	0,2%	1,5%
13.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	OKT	92,4	92,5	93,6
14.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	OKT	-27,6	-27,6	-28,8
15.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	NOV	-42,3	-41,9	-42,8
16.	Ifo indeks očekivanog raspolož. investitora – Njemačka	OKT	75,0	75,6	75,3
17.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	AUG	-	23,1%	16,2%
18.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	SEP	-3,2%	-3,0%	-4,0%
19.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	SEP	-	-3,6%	-4,1%
20.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	SEP	-	-7,0%	-4,7%
21.	Stopa nezaposlenosti – Finska	SEP	-	6,7%	6,7%
22.	Stopa nezaposlenosti – Španija (Q/Q)	III kvartal	-	12,67%	12,48%
23.	Ukupan broj nezaposlenih – Francuska (Q/Q)	III kvartal	-	2.946.100	2.944.700

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su zabilježile smanjenje na sedmičnom nivou, koje je više bilo izraženo na srednjem i krajnjem dijelu krive. Isto je rezultat očekivanja da će Fed usporiti sa politikom agresivnog povećanja referentne kamatne stope, što je nadjačalo efekat objavljivanja pozitivnih ekonomskih indikatora. Ministrica finansija SAD Yellen je istakla da finansijski sistem dobro funkcioniše uprkos povećanoj globalnoj volatilnosti. Yellen je priznala da je likvidnost na ogromnom tržištu obveznica smanjena, što je povećalo troškove, ali ovaj i drugi dijelovi američkog finansijskog sistema nisu bili izvor finansijske nestabilnosti.

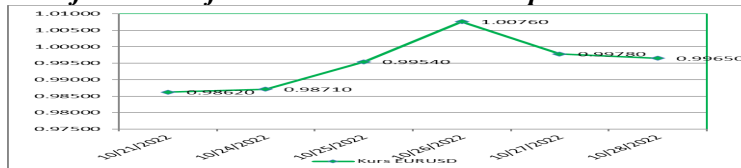
Tržišni učesnici su fokusirani na sjednicu FOMC-a koja će se održati ove sedmice, te većina očekuje još jedno, četvrto u nizu povećanja od 75 baznih poena ove godine. Istovremeno, investitori su podijeljeni oko očekivanja vezanih za decembarsku sjednicu, odnosno da li će povećanje iznositi 50 ili 75 baznih poena.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks povjerenja potrošača	OKT	105,9	107,8
2.	Prodaja novih kuća (M/M)	SEP	-15,3%	-10,9%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	21.okt	-	-1,7%
4.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	SEP	1,0%	0,8%
5.	Porudžbine trajnih dobara (prelim.)	SEP	0,6%	0,4%
6.	GDP (Q/Q) godišnje – (prelim.)	III kvartal	2,4%	2,6%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	22. okt	220.000	217.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	15. okt	1.390.000	1.438.000
9.	Lični prihodi	SEP	0,4%	0,4%
10.	Lična potrošnja	SEP	0,4%	0,6%
11.	PCE deflator (G/G)	SEP	6,3%	6,2%
12.	Indeks raspoloženja potrošača Un. iz Mičigena F	OKT	59,6	58,6

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 0,9862 na nivo od 0,9965.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Velika Britanija je u prošloj sedmici izabrala novog premijera, Sunaka, trećeg u posljednja skoro dva mjeseca, koji ima vrlo izazovan zadatak da obnovi stabilnost ekonomije, nakon nekoliko godina političkih i ekonomskih previranja. Očekuje se da će Sunak, koji je ujedno multimilioner, ali i bivši šef hedž fondova, uvesti duboke rezove u potrošnji kako bi spasio fiskalnu reputaciju Velike Britanije, upravo u momentu kada je ekonomija skliznula u recesiju pod uticajem rasta troškova energije i hrane. Sunak je po proglašenju kandidature za premijera istakao da je Velika Britanija sjajna zemlja, ali se suočava sa dubokom ekonomskom krizom. Ministar finansija Hunt nastavlja sa pripremanja za srednjoročni fiskalni paket koji je inicijalno bio planiran za prezentaciju 31. oktobra, ukoliko novi premijer želi da predloženi paket podrži na taj dan, istakao je glasnogovornik bivše premijerke Truss, te dodao da će odluka biti na novom premijeru. Sunak je odgodio objavljivanje željno očekivanog plana restrukturiranja javnih finansija do 17. novembra, što je za dvije i po sedmice kasnije nego što je inicijalno planirano.

BoE je odgodila drugu aukciju obveznica u okviru kvantitativnih olakšica za 24. novembar umjesto 17. novembra, kako bi se izbjeglo preklapanje sa fiskalnim saopštenjem Vlade. Prva prodaja je planirana za 1. novembar kada će biti ponuđeno 750 miliona GBP kratkoročnih obveznica. Sunak i Hunt istražuju povećanje poreza i smanjenje potrošnje u vrijednosti do 50 milijardi funti godišnje kako bi popunili rupe u budžetu, izvještava Financial Times.

Očekuje se da će BoE na sastanku koji se održava ove sedmice povećati troškove pozajmljivanja za najviše od 1989. godine, uprkos očekivanoj recesiji koja bi se mogla produbiti smanjenjem potrošnje koje planira da uvede novi premijer Sunak. Većina analitičara prognozira da bi rast kamatne stope mogao iznositi 0,75%. Pored toga, BoE bi trebalo da postane prva od četiri najveće centralne banke u svijetu, koja bi trebalo da počene sa prodajom obveznica koje je kupovala kroz program kvantitativnih olakšica.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor P	OKT	48,0	45,8
2.	PMI uslužni sektor P	OKT	49,0	47,5
3.	PMI kompozitni indeks P	OKT	48,0	47,2
4.	CBI poslovni optimizam	OKT	-	-48

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,87310 na nivo od 0,85812. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,1303 na nivo od 1,1615.

JAPAN

BoJ je na sastanku MPC u petak zadržala politiku ultraniskih kamatnih stopa i time odbacila dugoročne tržišne špekulacije da će prilagoditi monetarnu politiku u talasu pooštavanja, kao što to rade druge centralne banke, jer strahovi od recesije smanjuju izgleda za solidan oporavak. BoJ je zadržala referentnu kamatnu stopu na nivou od -0,1%, dok je ciljani nivo prinosa na desetogodišnje državne obveznice i dalje 0,0%. Odluka je donijeta samo nekoliko sati nakon što je premijer Kishida najavio paket od 200 milijardi USD nove potrošnje kako bi ublažili štetu uzrokovanu rastućim cijenama energije, djelimično i zbog deprecijacije JPY. U novim kvartalnim projekcijama BoJ je revidirala prognoze inflacije do 2024. godine uz upozorenje da su rizici sve veći sa rastućim inflatornim pritiskom. Očekuje se da će povećanje osnovne inflacije uticati na rast srednjoročnih i dugoročnih inflatornih očekivanja, te da će dovesti do održivog rasta cijena praćenog rastom plata, navodi se u saopštenju BoJ. Revidirana prognoza osnovne inflacije iznosi 2,9% za godinu koja se završava u martu 2023. godine (prethodno prognozirano 2,3%). Povećana je i prognoza inflacije za fiskalnu 2023. i 2024. godinu na 1,6%, što je znatno ispod ciljanog nivoa od 2%. BoJ je zbog straha od globalne recesije smanjila prognoze ekonomskog rasta za fiskalnu 2022. i 2023 godinu.

Guverner Kuroda je izjavio da Japan ostvaruje izvjesan napredak ka postizanju ciljanog nivoa inflacije od 2%, jer rastuće cijene povećavaju mogućnosti da će više kompanija povećati plate tokom naredne godine, te dodao da BoJ nije ni blizu povećanja kamatnih stopa sa ovom inflacijom koja će se vjerovatno smanjiti ispod 2% u godinama koje dolaze. Ministar finansija Suzuki je povodom velikih volatilnosti JPY izjavio da Ministarstvo finansija štiti slab JPY na valutnim tržištima, dok je BoJ održavala ultrastimulativnu monetarnu politiku štampajući novac, te da nema kontradiktornosti u kombinaciji ove dvije politike.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	OKT	-	50,7	50,8
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	OKT	-	53,0	52,2
3.	Kompozitni PMI indeks P	OKT	-	51,7	51,0
4.	Prodaja širom zemlje (G/G)	SEP	-	20,2%	26,1%
5.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	SEP	4,3%	4,3%	10,7%
6.	Indeks uslužnog sektora proizvođačkih cijena (G/G)	SEP	2,1%	2,1%	2,0%
7.	Vodeći indeks F	AUG	100,9	101,3	98,9
8.	Koincidirajući indeks F	AUG	101,7	101,8	100,1
9.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	OKT	3,3%	3,5%	2,8%
10.	Stopa temeljne inflacije u Tokiju (G/G)	OKT	2,0%	2,2%	1,7%
11.	Stopa nezaposlenosti	SEP	2,5%	2,6%	2,5%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 145,68 na nivo od 147,00. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 147,65 na nivo od 147,60.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 85,05 USD (86,24 EUR).

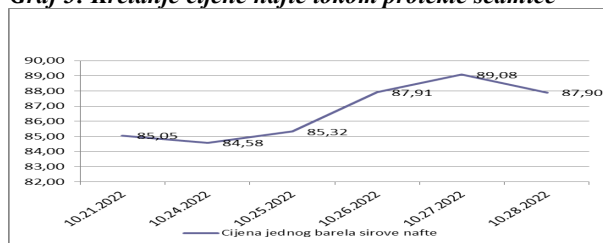
Početkom sedmice cijena nafte je bila prilično stabilna, nakon što su objavljeni podaci za poslovni sektor u SAD koji su bili lošiji od očekivanih, te su tako oslabljena očekivanja agresivnijeg rasta kamatnih stopa Feda. Sa druge strane, podaci o usporenoj tražnji za naftom iz Kine takođe limitiraju cijenu nafte. Do sredine sedmice cijena ovog energenta je nastavila da se povećava, te je u srijedu zabilježen rast od oko 3% dnevno pod uticajem rekordnog izvoza nafte iz SAD, ali i zbog toga što su rafinerije radile više nego inače za ovaj period godine. Cijena je i narednog radnog dana nastavila sa rastom zbog rekordnog izvoza sirove nafte iz SAD što je protumačeno kao smanjenje zabrinutosti zbog recesije.

Cijena nafte je tokom trgovanja u petak smanjena u odnosu na dan ranije nakon što je Kina, najveći uvoznik nafte, proširila ograničenja vezana za Covid19, iako se očekivao sedmični rast cijene pod uticajem zabrinutosti zbog ponude ovog energenta i iznenađujuće pozitivnih ekonomskih podataka.

OPEC smatra da će svjetska tražnja za naftom nastaviti da raste duže nego što mnogi analitičari očekuju, te se ne očekuju značajne promjene po ovom pitanju u narednom izvještaju OPEC-a. Očekivanja će ostati slična uprkos povećanoj ulozi obnovljivih izvora energije i električnih automobila, navode dva izvora iz OPEC-a. Planirano je da OPEC revidira dugoročne prognoze u izvještaju World Oil Outlook koji se objavljuje 31.10.2022. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 87,90 USD (88,21 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je povećana za 3,35%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.657,69 USD (EUR 1.680,89).

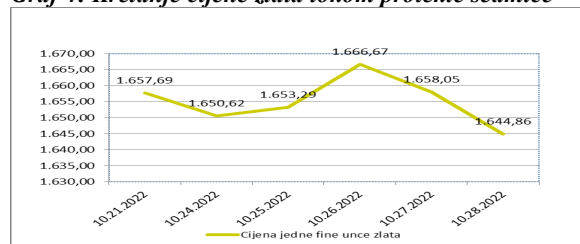
Do sredine sedmice cijena zlata je postepeno povećana uglavnom pod uticajem slabijeg USD, ali i nakon što je slabost ekonomije SAD pojačala očekivanja da će Fed vjerovatno usporiti tempo povećanja kamatnih stopa. Značajniji rast je zabilježen u srijedu kada su prinosi na državne obveznice smanjeni, a pojačana očekivanja da bi Fed mogao usporiti rapidan rast kamatnih stopa.

Cijena zlata je tokom trgovanja u petak blago smanjena u odnosu na dan ranije pod uticajem aprecijacije USD. Investitori sada očekuju usporenje rasta kamatne stope Feda krajem godine, te su se sada usmjerili na odluku FOMC-a na sastanku koji se održava u ovoj sedmici.

Cijena zlata se nalazi na putu da zabilježi sedmi uzastopni mjesečni pad, što bi bio najduži pad cijene zlata od 1960. godine, a uoči još jednog povećanja referentne kamatne stope Feda koje se očekuje u ovoj sedmici. Samo u ovoj godini cijena je smanjena za 20%. U martu je cijena bilježila najveći rast u ovoj godini, u momentu kada su se razvili sukobi na relaciji Ukrajina – Rusija, a nakon toga cijena se svakog mjeseca smanjivala za oko 1%. Agresivno povećanje referentne kamate stope Feda sa ciljem usporavanja inflacije uticalo je na aprecijaciju USD, dok je cijena zlata smanjena jer su investitori percipirali USD kao sigurnu valutu. Snažniji USD, te rast prinosa na državne obveznice su loši po cijenu zlata s obzirom na to da zlato ne nudi bilo kakvu kamatu, a cijena se izražava u dolarima.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,86 USD (EUR 1.650,64). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 0,77%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.